

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาทดลองในครั้งนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นส่วนของการสร้างสูตรอาหาร ทำการเก็บตัวอย่างแม่พันธุ์กุ้งกุลาดำจากธรรมชาติ อาหารธรรมชาติ ได้แก่ เปรียง หมึก และหอย รวมทั้งวัสดุอาหารที่ใช้ในการผสมอาหาร อันได้แก่ ปลาป่น หมึกป่น กากถั่วเหลือง หัวกุ้งป่นและแป้งสาลี เพื่อนำมาวิเคราะห์หาคุณค่าทางโภชนาการทางอาหาร ตามวิธีของ AOAC (1990) ดังนี้

- การวิเคราะห์หาปริมาณความชื้นและปริมาณวัตถุแห้ง ด้วยวิธี oven-drying
  - การวิเคราะห์หาปริมาณเถ้า ด้วยวิธี muffle furnace combustion
  - การวิเคราะห์หาปริมาณไขมันด้วยวิธี ether extraction
  - การวิเคราะห์หาปริมาณโปรตีนด้วยวิธี Kjeldahl method
  - การวิเคราะห์หาปริมาณเส้นใย
  - การวิเคราะห์หาปริมาณกรดไขมันด้วยเครื่อง gas-liquid chromatography
- หลังจากนั้นจะนำข้อมูลเหล่านี้มาสร้างสูตรอาหารทดลอง ส่วนที่สองเป็นการทดลองเลี้ยงแม่พันธุ์กุ้งกุลาดำด้วยอาหารชนิดต่างๆ

การคำนวณสูตรอาหาร

นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หาคุณค่าทางโภชนาการของวัสดุอาหาร มาสร้างสูตรอาหารให้มีสัดส่วนของกรดไขมันใกล้เคียงกับเปรียง โดยคุณค่าทางโภชนาการของอาหารสำเร็จรูปสำหรับแม่พันธุ์กุ้งกุลาดำอ้างอิงจาก Millamena et al. (1986)

การเตรียมอาหาร

นำวัตถุดิบอาหารทั้งหมดมาบดให้ละเอียด และนำแป้งสาลีมาต้มให้สุกก่อนผสมอาหาร จากนั้นนำมาผสมแบบหมาด อัดผ่านเครื่องบดเนื้อโดยใช้อุณหภูมิปกติ ให้ได้ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของอาหารทดลองเท่ากับ 4 มิลลิเมตร จากนั้นอบที่อุณหภูมิประมาณ 60 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 ชั่วโมงเพื่อให้ได้อาหารหมาด อาหารทดลองที่ได้จะถูกเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำ เพื่อรักษาคุณค่าของอาหาร

การทดสอบอาหาร

นำอาหารที่สร้างมาทำการทดสอบอาหารโดยดูความคงทนในน้ำโดยนำอาหารทดลองมาแช่ไว้ในน้ำ ตรวจสอบความคงทนที่เวลาต่างกัน อาหารที่เหมาะสมคือ อาหารสามารถคงตัวได้ในน้ำนานประมาณ 30 นาที และความขวนกินของอาหาร โดยนำอาหารทดลองที่สร้างมาทดลองให้กึ่งกิน โดยปรับสูตรจนกระทั่งกึ่งยอมรับอาหาร

การทดลองเลี้ยง

จัดชุดการทดลองที่คลองเบย์ฟาร์ม จ.ภูเก็ต ประกอบด้วยบ่อซีเมนต์ขนาด 10 ตันจำนวน 4 บ่อ บ่อละ 12 ตัว โดยอัตราปล่อยประมาณ 1 ตัวต่อตารางเมตร บรรจุน้ำให้มีความสูง 50 เซนติเมตร ความเค็ม 30 ppt อัตราการเปลี่ยนถ่ายน้ำเพื่อรักษาคุณภาพน้ำอยู่ที่ 50 % ค่าคุณภาพน้ำที่ตรวจเช็คประจำ คือ อุณหภูมิ ความเค็ม pH แอมโมเนีย ไนโตรเจน ไนเตรต ภายในบ่อซีเมนต์ประกอบด้วย หัวทรายเพื่อเพิ่มอากาศในบ่อ

สัตว์ทดลอง

การทดลองในครั้งนี้ใช้แม่กุ้งกุลาดำที่มีการพัฒนาของรังไข่ระยะที่ 0 จากทะเลน้ำตื้น จังหวัดภูเก็ต ความเค็ม 30 ppt แม่กุ้งทุกตัวจะถูกทำเครื่องหมายที่ก้านตาโดยใช้เชือกสีต่างๆ รวมทั้งขี้หน้ำหนักและวัดขนาดแม่กุ้งเมื่อเริ่มและหลังการทดลอง แม่กุ้งจะถูกนำมาปรับความเคยชินต่ออาหาร ทำโดยค่อยๆผสมอาหารทดลองที่ละน้อยกับอาหารธรรมชาติ จนแม่กุ้งสามารถรับอาหารทดลองได้ ใช้เวลา 7 วัน ก่อนสุ่มแม่กุ้งลงในบ่อทดลองอาหารแต่ละชนิด

การให้อาหาร

ศึกษาการเจริญของรังไข่และไข่ของแม่พันธุ์กุ้งกุลาดำที่ได้รับอาหาร 4 สูตรได้แก่

สูตรที่ 1 อาหารพ่อแม่พันธุ์ตามท้องตลาด

สูตรที่ 2 อาหารธรรมชาติ ประกอบด้วย หอย หมึก และเพรียง

สูตรที่ 3 อาหารทดลอง

สูตรที่ 4 อาหารทดลองสลับอาหารธรรมชาติ ชนิดละ 50 เปอร์เซ็นต์

โดยให้อาหารแม่กุ้ง 6 มื้อต่อวัน เวลา 04.00น. 08.00น. 12.00น. 16.00น. 20.00น. และ 24.00น. ทำการเก็บอาหารที่เหลือทุกมื้อ และปรับปริมาณอาหารที่ให้ให้สอดคล้องกับปริมาณการกินอาหารของกุ้งในแต่ละวัน ตรวจสอบการลอกคราบและการตาย

หลังให้อาหารทดลองเป็นเวลา 7 วัน แม่กุ้งจะถูกตัดตาเพื่อเร่งการเจริญของไข่ จากนั้นให้อาหารทดลองต่อไป พร้อมเก็บข้อมูลจนแม่กุ้งสมบูรณ์เพศเต็มที่ หรือภายหลังตัดตา 15 วัน

ในระหว่างการทดลอง ตรวจวัดการเจริญของระบบสืบพันธุ์ของแม่กุ้งด้วยตาเปล่า ด้วยการฉายแสงผ่านด้านหลังกุ้ง เพื่อจำแนกระยะของรังไข่ หากพบแม่กุ้งตัวใดสมบูรณ์เพศเต็มที่ คือมีการพัฒนาของรังไข่ระยะที่ 4 หรือสิ้นสุดการทดลอง จะทำการเก็บตัวอย่าง โดยจะทำการผ่าอวัยวะภายในบนน้ำแข็งได้แก่ ตับ และรังไข่ ซึ่งน้ำหนักเพื่อคำนวณค่า Hepatosomatic index (HI) และค่า Gonadosomatic index (GSI) และเก็บตัวอย่างทั้งสองรวมทั้งกล้ามเนื้อเพื่อตรวจวิเคราะห์กรดไขมันบางชนิด ด้วยเครื่อง gas chromatography และแบ่งรังไข่บางส่วนเพื่อศึกษาทางเนื้อเยื่อวิทยา โดยรักษาสภาพของเนื้อเยื่อใน Bouin fixative และย้อมด้วยสี haematoxylin และ eosin เพื่อเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ของไข่

การศึกษาอิทธิพลของอาหาร

วัดการตอบสนองของแม่กุ้งกุลาดำต่ออาหารแต่ละชนิด โดยพิจารณา

1. ความสมบูรณ์พันธุ์ คือ ค่า GSI และ HI
2. ระดับกรดไขมันใน กล้ามเนื้อ ตับ และรังไข่
3. เนื้อเยื่อของรังไข่

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

วิเคราะห์ความแตกต่างของกรดไขมันในอวัยวะต่างๆ ข้อมูลความยาวเฉลี่ย น้ำหนักตัว ค่า GSI HI และเปอร์เซ็นต์ไข่ระยะต่างๆ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และ Duncan's new multiple range test (DMRT)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย